

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XIII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v soboto, dne 16. avgusta 1930.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 95.

Glavna določila novega zakona o davku na poslovni promet.

O novem davku na poslovni promet smo pisali že v zadnji številki »Trgovskega lista«. Zakon je objavljen v pravkar izišli številki »Službenih novin« z dne 12. t. m. Najvažnejša določila zakona so:

V prvem členu daje zakon finančnemu ministru pooblastilo, da po zaslišanju predstavnikov prizadetih gospodarskih panog uredi z naredbami davek na poslovni promet za posamezne proizvode in trgovinske poslovne panoge, tako da se ta davek za vse faze prometa z dotičnim blagom ali z njegovimi sestavnimi deli enkrat plača, in sicer na podlagi skupne davčne stopnje (skupni davek na poslovni promet) pri producentu, pri proizvedniku, pri uvozu ali pri dobavitelju. Način plačanja, obseg skupnega davka in davčne stopnje, kakor tudi druge posebne odredbe glede postopajna in kazni bo predpisal z uredbami finančni minister za posamezne produkcijske panoge po sporazumu z drugimi pristojnimi ministri. Stopnje skupnega davka se bodo ugotavljale na podlagi povprečnega prometa dotičnega blaga (prometnih faz) od producenta do konsumenta.

Skupni davek bo naenkrat obsegal vse nabavke (vse faze prometa) za eno leto in isto blago v trgovinskem prometu. Kjerkoli pa bo mogoče, se bo skupni davek uredil tako, da bo obsegal tudi obremenitev nabavk, predproizvodov, potrebnih ali uporabljenih za izdelavo gotovega blaga, kakor tudi vseh poznejših proizvodov, ki se bodo iz tega blaga izdelali (kombinirali skupni davek). Katere posamezne faze prometa bodo konkretno krite s skupnim davkom, bo v uredbah za vsako blago posebno označeno.

Za podjetja, ki samo predelujejo polfabrikate, nabavljene od drugih producentov, ki so obvezani plačati skupni davek na gotov proizvod, se ima, kjerkoli je mogoče, ugotoviti samo zmerni davčni dodatek, da se tako gotovi proizvod onega, ki samo predeluje blago, enako obremeni, kakor proizvod podjetnika, od katerega je nabavljen polfabrikat in ki mora plačati skupni davek.

Da se doseže enaka davčna obremenitev, mora pri davčni stopnji za uvoženo blago priti do izraza tudi predhodno obdavčenje, ki obremenjuje surovine, polfabrikate in drugi material, potreben za izdelavo istovrstnega domačega blaga (skupni davek za izravnanje). Poleg splošnega enega odstotnega davka na poslovni promet bomo torej v bodoče imeli skupni davek na poslovni promet, ki bo obsegal vse faze prometa z istim blagom v trgovini, ali v produkciji, kombinirani skupni davek, ki bo obsegal vrhu tega še promet s proizvodi, pozneje izdelanimi od tako obremenjenega blaga, davčni dodatek za producente, ki izdelujejo blago iz obremenjenih predproizvodov, in skupni davek za izravnanje preobremenitve surovin in polfabrikatov, ki se bo nalagal na blago pri uvozu.

Skupni davek na blago, izdelano ali predelano v naši državi, so obvezne plačati one osebe, ki bodo po uredbah označene kot plačniki za dotične pavšalirane faze prometa. Davčni zavezanec, ki je povodom na-

bavke obvezan plačati skupni davek, mora, na izrecno zahtevo pa celo mora, kupcu v računu ali fakturi posebej zaračunati davek, poleg cene za blago, pri čemer kupec nima pravice pri plačilu odbiti zneska za davek. Prepovedano pa je posebno zaračunavanje davka za ono blago, ki ni podvrženo skupnemu davku, ali od strani onih obvezancev skupnega davka, ki niso prisiljeni voditi knjige izvršenega prometa. S plačilom skupnega davka je poravnani prometni davek za ves promet do konsumenta, pri čemer se za konsumenta smatra oni, ki ne kupuje blaga zaradi nadaljnje prodaje. Konsument je torej tudi oni, ki predeluje kupljeno blago in se novi proizvod smatra kot novi predmet, ki je samostojno podvržen davku, v kolikor taka predelava ni upoštevana pri kombiniranem skupnem davku za polfabrikate.

Plačilo davka pri uvozu.

Skupni davek se plača za uvoženo blago pri carinarnicah na isti način, kakor se plačujejo ostale uvozne dajatve, pri čemer se za davčno osnovo računa fakturna ali deklarirana vrednost skupno z vsemi uvoznimi dajatvami. Za posamezne vrste blaga pa mora finančni minister od časa do časa ugotoviti povprečno vrednost, ki se vzame za osnovo pri ugotavljanju skupnega davka za izravnanje. Če pri pošiljki raznega blaga ni označena vrednost za vsako posamezno blago, tedaj se davek odmeri od skupne vrednosti na podlagi najvišje stopnje, predvidene za blago, ki je v pošiljki. Če uvoznik ne izroči originalnega računa ali če carinarnica smatra, da je deklarirana vrednost prenizka, se odmeri davek na podlagi običajne vrednosti dotičnega blaga v naši državi. Pri uvozu preko pošte se vzame kot najmanjša vrednost desetkratni znesek carinskih dajatev; če pa je blago oproščeno carine, jo mora sprejemnik deklarirati. Izjemno se v potniškem prometu plača davek na poslovni promet pri carinarnicah v višini deset odstotkov carinskih dajatev, ne glede na to, ali je blago podvrženo splošnemu 1-odstotnemu ali skupnemu davku na poslovni promet. Od skupnega davka na poslovni promet je pri uvozu oproščeno blago, ki je po čl. 9 zakona o splošni carinski tarifi oproščeno carine, kakor tudi blago, ki se uvažna na povračilo ali pa na oplemenitev. Na trošarinsko blago se skupni davek plačuje istočasno z državno trošarino, pri čemer glede prestopkov in kazni veljajo odredbe zakona o državni trošarini.

Način plačevanja.

Nadaljne odredbe obsegajo način plačevanja in prijave prometa za davek za poslovni promet. Osebe, ki niso obvezane voditi knjigo doseženega prometa, morajo na koncu vsakega poslovnega leta prijaviti promet istočasno s prijavo za pridobnino. Davčno osnovo takih oseb ugotavlja pristojni davčni odbor istočasno z osnovo za pridobnino. Davek pa predpisuje davčna uprava, pri čemer uporablja za promet blaga, ki ni podvrženo skupnemu davku, splošno 1-odstotno stopnjo. V knjigah izvršenega prometa ni treba voditi evidence o prometu z blagom, ki se uvažna iz inozemstva in o prometu z onim

domačim blagom, na katero je že plačan skupni davek od druge določene osebe. Od vodenja knjige izvršenega prometa pa se opravejo davčni obvezanci, ki redno vodijo knjige, iz katerih je mogoče dobiti podatke za ugotovitev davka, in obvezanci, katerih celotni promet ne presega 360.000 Din.

Povračilo davka pri izvozu.

Trgovcu-izvozniku se lahko v celoti ali delno povrne davek za blago, izvoženo v inozemstvo, in sicer kadar izvoznik izvozi blago, nabavljeno neposredno od producenta v naši državi (v tem primeru se povrne oni znesek, ki ga je producent izrecno na njega prevalil) in kadar trgovec izvozi v inozemstvo blago, kupljeno v naši državi od drugega trgovca (v tem primeru povrne davek prevaljen od producenta na trgovca, in sicer za 75 odstotkov fakturnega zneska). Pri tem mora blago ostati v nespremenjenem stanju, sme pa biti sortirano in očiščeno. Povračilo se lahko zahteva v teku 6 mesecev in imajo pravico do povračila le osebe, ki vodijo knjige prometa ali predpisano knjigovodstvo. Za gotove vrste blaga mora minister za finance s posebnimi uredbami dovoliti delno ali celotno povračilo onega davka, s katerim je izvozno blago obremenjeno zaradi obremenitve predproizvodov, sestavnih delov ali pomožnega materiala, ki je bil potreben za izdelavo blaga.

PRIJAVE ZA UDELEŽBO NA VELESEJMI V SOLUNU.

Ministrstvo Irgovine in industrije je sporočilo Zbornici za TOI, da se bo država oficijelno udeležila mednarodnega velesejma v Solunu, kjer si bo postavila svoj poseben paviljon. Otvoritev sejma bo 14. septembra t. l. Ministrstvo želi, da se naši izvozniki udeležijo te gospodarske manifestacije v čim večjem številu in da pošljejo na semenj vzorce svojih proizvodov ter reklamni material, v kolikor ga imajo na razpolago. Razstavljalci naj pošljejo na svoje stroške blagovne vzorce in reklamni material najkasneje do 25. avgusta t. l. na naslov: Trgovački muzej, Beograd, Miloša Velikog 29, z navedbo na pošiljki, da je blago namenjeno v Solun. Vse druge prevozne stroške, kakor tudi vse stroške na razstavišču samem nosi ministrstvo. Kdor se namerava udeležiti velesejma kot razstavljalec v našem skupnem paviljonu, naj to takoj sporoči Zbornici za TOI v Ljubljani. Semenji bo trajal do 1. oktobra t. l.

ZAPOSLOVANJE INOZEMCEV.

Na posebno odredbo ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje smejo izdajati izjave v zadevi zaposlovanja inozemskih delavcev v smislu § 4. tozadavnega pravilnika le Javne borze dela (centrale), nikakor pa ne podružnice, ekspoziture ali poverjenišva borz dela. Poslodavci na področju javne borze dela v Ljubljani se vsled tega opozarjajo, da je vse tozadavne prošnje vlagati pri Javni borzi dela v Ljubljani, ne pa pri podružnici v Mariboru in pri ekspoziturah v Kranju, Celju in Murški Soboti. Vsako vlogo je v smislu določb zakona o taksah kolekovali po Din 5 ter priložiti za rešitev kolek po Din 20.—

Za pospeševanje izvoza našega sadja na Dunaj.

Ustanovitev posebne družbe za uvoz našega sadja na dunajski trg.

»Zavod za pospeševanje zunanje trgovine« ministrstva v Beogradu je priobčil v svojem glasilu »Glasnik« naslednji proglas vsem našim izvoznikom:

»Iz ozira na razmere, ki vladajo na dunajskem trgu sadja in zelenjave (Naschmarkt) in radi nesolidnosti večine komisijonarjev, s katerimi so naši izvozniki mnogokrat izgubili precejšnjega denarja, je tamošnja naša trgovska agencija smatrala za potrebno, da po mogočnosti osnuje svoj poseben oddelek ter s tem deloma olajša izvoz naših pridelkov.

Ta oddelek naj bi bil istočasno tudi regulator, ki naj bi obveščal naše izvoznike o najprimernejši dobi, kdaj naj bi se sadje pošiljalo na tamošnje tržišče. Večkrat so naši izvozniki, ker niso bili pravočasno obveščeni, poslali večje količine grozdja ali drugega svežega sadja, katero se ne more dolgo hraniti, na trg baš v trenutku, ko je bil trg natrpan s tem blagom, radi česar je nastopila neka prenasičenost. Izvoznik ne doseže pri takem položaju nobenega dobička, ampak ima še sigurno izgubo.

Zadnje dni se je ustanovila tvrdka »Jugoimport«, ki bo delovala kot poseben oddelek naše trgovinske agencije za uvoz sadja in zelenjave in bo prevzemala naše blago v komisijsko prodajo.

Vse naše izvoznike sadja opozarjamo na gornje obvestilo in jim priporočamo najtopljeje, da se pri svojih poslih poslužujejo gornje ustanove in da nam o svojih izkušnjah poročajo. Vprašanje je izredno važno za naš izvoz, pa mu je treba posvečati največjo pozornost.

UVOZ VINA V AVSTRIJO.

V juniju so uvozili v Avstrijo ca. 35 tisoč hektolitrov vina. Ogrska je svoj uvoz v Avstrijo dvignila za 6000 hl, tudi Jugoslavija je uvozila 700 hl več kot v lanskem juniju. Vse druge dežele so padle; najbolj Španija, od 5600 na 3100 hl, nato italijanska prosta pristanišča, ki so importirala 1500 hl manj kot v lanskem juniju. Sledijo Italija z zgubo 1000 hl, Grčija z 800 in Francija s 700 hektolitri.

Proti ustanovitvi Batove tovarne v Jugoslaviji se je začela velika akcija in se obrača proti nje v imenu vseh čevljarjev v državi predsednik zveze čevljarjev v Beogradu v beograjskih listih. Čevljarji se bojijo, da bi nova tovarna njih že itak težavni položaj še bolj otežkočila.

Jugoslovansko trgovsko zbornico v Newyorku hočejo ustanoviti merodajne oblasti; poleg tekoče informativne službe bi imela nalogo, da bi stopila s tamošnjimi trgovskimi krogi v zvezo glede placiranja jugoslov. pridelkov in izdelkov na tamošnjih trgih.

Trgovska pogajanja med Jugoslavijo in Češkoslovaško se bodo pričela po poročilu praške »Narodne Politike« v septembru ali najkasneje v oktobru.

Naredbo o imenovanju trgovskih atašeev pri poslaništvih so izdelali v Irgovskem ministrstvu, njih delovanje bo informativnega značaja.

Nemško finančno in go- spodarsko pismo.

Walter Schwerdfeger piše v »N. W. Tagblatt«-u:

Sele pred par dnevi je dr. Dietrich poudarjal, da so posegli v Nemčiji po zasilnih odredbah, da ji pomagajo prej iz krize, kot bi se to zgodilo v drugih deželah. To je mogoče — je dejal Dietrich —, ker ima Nemčija ceneni denar, ker more delati s ceninim inozemskim kapitalom in more vrniti predrago najete kratkoročne inozemske kredite, ker profitira Nemčija kot predelovalna dežela od nizkih cen inozemskih surovin ter se je slednjič vladi posrečilo, da je obvarovala poljedelstvo pred katastrofo.

V teh besedah tiči optimizem, o katerem zaenkrat še ne moremo reči, da je opravičen. Deficit v proračunu leta 1903 znaša 760 milijonov mark. Temu nasproti predvidevajo zasilne odredbe razne dokodke iz zvišanih davkov, varčevanja itd. v istem znesku in je s tem kritje deficita na papirju zavarovano. V praksi pa slika ni tako razveseljiva. Zadnji izkaz o državnih dohodkih je pokazal, da so davčni doneski vsled neugodnega gospodarskega položaja zaostali daleč za proračunom. Obseg kritja izhaja dalje od domneve, da smemo računati z letno povprečnostjo 1.600.000 brezposelnih, to številko moramo pa označiti kot prenizko, ker je brezposelnih že sedaj 2.600.000 in bo zima to številko pognala najbrž še navzgor. Proti naraščanju deficita si hoče pomagati država na razne načine, a že sedaj moremo glede na zmanjšane davčne dohodke in glede na grozečo večjo potrebo brezposelnega zavarovanja ugotoviti, da je proračunska sanacija le nepopolno uspela. — Med dohodki za kritje deficita je namreč tudi 269 milijonov mark, ki bi jih dobili iz zvišanih prispevkov za zavarovanje brezposelnih.

Neuspeh v sanaciji moramo tembolj obžalovati, ker v teh okolnostih ni nobenega izgleda na znižanje davkov za gospodarstvo. Zasilne naredbe so prinesle celo nova davčna bremena, zlasti za pivovarniško industrijo, dočim ničesar ne vsebujejo o sistematičnem in nujno potrebnem znižanju bremen. Novi davki naj produktivnemu gospodarstvu po možnosti prizanašajo in naj konsum močnejše pritegnejo. Na razpolago dana sredstva za pospeševanje eksporta moramo seveda pozdraviti, a to je zopet le delna odpomoč. Cilj, da se Nemčija prej kot druge dežele izvleče iz krize, se s tem malim, kar se je naredilo, ne da doseči. Priložnost za učinkovito pomoč so pustili neizrabljeno, ko niso napravili predora v sistem tarifnih mezd.

Nemška gospodarska depresija ni v bistvu nič drugega kot izrezek mednarodne gospodarske krize. Padajoče cene surovin povzročijo padec v cenah fabrikatov. Inozemstvo se je že potrudilo, da upošteva spremenjene razmere. V U. S. A. so dali gospodarstvu davčne olajšave in v Franciji tudi. Inozemstvo z njegovo bolj prožno mezdno politiko bi mogla dosti prej znižati lastne industrijske stroške kot Nemčija z njenim okorelim mezdnim sistemom. Na davčna znižanja nemško gospodarstvo ne more računati. Proti znižanju nabavnih stroškov potom manjših mezd se obrača nemško delavstvo z vso vehemenco. Tako se je bati, da bo prišla Nemčija znatno pozneje iz krize ven kot druge dežele, ki imajo na svetovnem trgu vodilne vloge. Zato ima Nemčija prav malo priložnosti, da profitira od padca cen na mednarodnih surovinskih trgih. Že od konca preteklega leta cene surovin padajo, pa niso dale doslej nemškemu gospodarstvu še nobene pobude. Obratno, skupna kapaciteta nemške zunanje trgovine je padla, izvoz fabrikatov se je zelo skrčil, brezposelnost se je le prav malo zmanjšala in celo ta majhen padec se je v zadnjem času ustavil.

Z likvidnostjo denarnega trga, na katero je državni kancelar v svojem govoru opozarjal, se da malo opraviti. Merodajen je glavni trg, katerega razmerje do denarnega trga je še vseskok nezdravo. Čeprav je dnevni denar po ceni in obilen, ker se inozemski kratkoročni denar ponuja v večjem obsegu, čeprav je obrestna mera Državne banke s 4 odstotki nenavadno nizka, je dolgo-

ročni denar še vedno precej pičel in predvsem še predrag. Ker gre ozdravitveni proces na denarnem trgu le prav počasi naprej, zahteva hipotečni denar slejkoprej zelo visoko obrestno mero itd. Gotovo smo mogli vrniti kratkoročna inozemska posojila, a njih nadomestilo z dolgoročnimi se je posrečilo le v precej redkih slučajih. Izgledov za dosego cenjenih dolgoročnih inozemskih kreditov je trenutno le prav malo; inozemstvo je očitno le prav malo voljno, da bi dovolilo Nemčiji dolgoročne kredite. Politične razmere v Nemčiji v zadnjih dveh mesecih so rezerviranost inozemstva poostrele. Nekateri znaki v zadnjih tednih — znebitev nemških industrijskih efektov v inozemstvu itd. — kažejo celo, da ima inozemstvo trenutno celo nekakšno nezaupanje v bodoči razvoj Nemčije. Vzrok za to so v prvi vrsti bližnje volitve.

V okviru zakona za podporo vzhodnih dežel določena pomožna akcija za poljedelstvo bo na domačo konjunkturo najbrž pozitivno vplivala, ker bo nakupna moč poljedelstva s tem zakonom ojačena in je poljedelstvo glavni odjemalec n. pr. železne in strojne industrije.

Delovni nabavljalni program Državne železnice, za kojega izvedbo je določenih 350 milijonov mark, bo gotovo tudi spodbudilno vplival na železno i. dr. industrijo. V bližnjem času bo najbrž tudi Državna pošta oddala naročila itd. Z vsemi temi naročili se bo pa dalo doseči samo olajšanje, ne pa temeljito zboljšanje položaja. Dokler se v Nemčiji ne bodo odločili za opustitev dosedanje kapitalu sovražne gospodarske politike, za opustitev enostransko orientirane mezdne politike in prenapete socijalne politike, se o optimistični presoji bodočnosti ne more govoriti.

V zvezi s predstoječimi izvajanjmi je dopis dr. F. K. iz Berlina:

Nemška gospodarska kriza se je poostreila. Komaj boš dobil industrijsko stroko, v kateri ni bilo številnih opustitev delavstva. Tudi nastavljenecem se v zadnjem času ni prizanesla. Jedro finančnih težkoč je brezposelnost, ki je zadobila v tekočem letu strahotne izmere in ki se bo po zimi žalibog še povečala. Vlada je pričela z energičnim bojem proti popolni stagnaciji na gospodarskem polju. Temu namenu služi Družba za javna dela, ki je bila ustanovljena v Berlinu 1. t. m. in ki ima na razpolago delniško glavnico 115 milijonov mark in izkazane rezerve v znesku 105 milijonov mark. A razbremenitev delovnega trga še ne zadostuje, zlasti ne, ker se more izvršiti le v skromni izmeri. Treba bo v prvi vrsti poživiti zopet duha podjetnosti; a to je prav sedaj težavno, ker nakupna moč širših slojev vsled očitno neobhodnih znižanj mezd in plač ponehjuje.

Kriza je zadobila tem težje izmere navzdol, ker se je v času visoke konjunktуре vršilo tudi pretiravanje navzgor. V sedanjih tako napetih razmerah moremo videti nekakšno reakcijo na tedanji razvoj. Seveda pa tudi nikdar ne smemo pozabiti, da je poslabšanje gospodarskega položaja tipičen znak ne samo za Nemčijo, temveč da je v najožji zvezi s padcem svetovne konjunktуре, povzročenem po znanih dogodkih v U. S. A.

VELIKA PASIVNOST V BILANCI AMERISKE ZUNANJE TRGOVINE.

Izvoz U. S. A. v prvi letošnji polovici je znašal 2097 milijonov dolarjev in je zaostal za lanskim za 544 milijonov; uvoz istega polletja je padel za 551 milijonov dolarjev na 1735 milijonov. Ves promet ameriške zunanje trgovine je padel lorej za ca. 1100 milijonov dolarjev ali za 22,3%. Zanimivo je, da sta padla uvoz in izvoz skoraj za isto absolutno številko.

Direktna telefonska zveza Zalec — Zatec je bila otvorjena 10. t. m. Zatec je središče hmeljske produkcije na Češkem, tam se blago sortira, vskladišči, odpošlje itd. Nova zveza bo posebnega pomena za nakupovalce hmelja, ki prihajajo vsako leto v Zalec kot središče hmeljske trgovine v Savinjski dolini.

Šumarska in lovska razstava.

Na šumarski in lovski razstavi na velesejmu v Ljubljani od 31. avgusta do 15. septembra bodo zbrane rastline, kojih čudovito moč so poznali že naši dedje, kakor tudi tiste, v katerih je odkrila zdravilne moči šele moderna farmakopea.

Prav tako, kakor zakladi flore-rastlinstva, bodo prikazane na razstavi skrivnosti in tajne faune-živalstva. Poleg gozdnih škodljivcev, komaj vidnih lubadarjev in trdokrilih rilčkarjev, bodo razstavljeni krešči in brzci, ki uničujejo gozdu škodljivo zalego.

Tudi lovska razstava obeta, da bo prekrasna. V tem oddelku se bo skušala prikazati lepota pravega lovstva, katerega glavni namen je, divjad gojiti in šele ko jo je sorazmerno dosti, toliko odstreliti, kar ne škoduje nadaljnemu razvoju.

Zanimiv bo pregled razvoja orožja in sicer od kamenite dobe, ko je pračlovek povečini živel od divjadi, preko davne dobe bronca, ko se je lovec podajal v nevarno borbo z zverjadjo in si pri tem čvrstil duha in telo, do današnje dobe, ko gojimo lovstvo kot zdrav, moderen sport in gledamo tudi gospodarske koristi lova.

Ker so pravi lovci kot prijatelji prirodne lepote tudi oboževalci umetnosti, bo poskrbljeno tudi za to. Razstavljenih bo mnogo lepih slik, izdelanih po priznanih umetnikih, predstavljajoče divjad, kakor tudi spominjajoče na razne dogodovščine in vznbujaajoče lepe spomine.

NOVE LADJE V JUGOSLOVANSKI PLOVBI.

Kot znano, prevzame »Jugoslaven-ski Lloyd« od angleške Royal Packet Comp. veliki polniški parnik »Aragu-aya«. Dalje je kupila imenovana družba moderno trgovsko ladjo, ki je sedaj v delu na Skolskem in koje prostornina bo znašala 9000 registerton. Nova ladja se bo imenovala »Trepča«. To ime nam je znano po rudnikih, ki so jih nakupili Angleži.

AMERIŠKI IN NEMŠKI ZVOČNI FILM.

Po štiriletdenskih pogajanjih se je lozadevna konferenca med Amerikanci in Nemci zaključila s pozitivnim rezultatom. Sporazum med strankama o prošli izmenjavi filmovanja in prevzemnih aparatov se je s provizoričnim memorandumom izvršil že prej. Amerikanci bodo plačali Nemcem za sporne patente licenčne pristojbine, ki bodo znesle precej visoke vsote. Na drugi strani se odpre nemški trg amerškemu zvočnemu filmu. S tem so prenehali tudi vsi tekoči procesi.

ANGLEŠKI PREMOG.

V angleški premogovni industriji še zmeraj ni nobenih izgledov za zboljšanje v bližnjem času. V drugi polovici julija so ustavili zopet delo v treh severnih rudnikih, ki so zaposlovali nad 3600 premogarjev. Od rudarjev je mogel le majhen del dobiti delo v drugih rudnikih. V večini drugih rudnikov so rudarji zaposleni samo tri in kvečjemu pet dni na teden.

UGODNI FINANČNI POLOŽAJ FRAN- CIJE.

Izredno ugodni finančni položaj francoske državne blagajne nudi državi sredstva, da ne odplačuje samo notranjih dolgov v velikem obsegu, temveč da vrača tudi inozemska posojila, zlasti po visokih obrestih v Ameriki najeta posojila. Tako so odkupili v zadnjem času za 9 mil. frankov ameriških posojilnih listin, ki so obrestovane po 7% in bi bile dolekle v letu 1949. Vsega skupaj je plačanih menda že četrtina posojil, najetih po razmeroma visoki obrestni meri. To odplačevanje more vršiti francoska vlada s pomočjo inozemskih deviz, ki so na razpolago s prvo tranšo Youngovega posojila. Nili en zlat frank ni bil vzeti v Francoske banke; obratno, zlate zaloge Francoske banke naraščajo neprestano in so presegle že vsoto 46 milijard frankov.

Po svetu

Direktno telefonsko zvezo med Sarajevom, Kosovsko Mitrovico in Skopljem so otvorili pred par dnevi; tako imafa Bosna in Južna Srbija sedaj neposredno zvezo.

Osnutek k jugoslovansko rumunski Irgovški pogodbi bo pričela izdelovati sredi septembra strokovna komisija v Irgovskem ministrstvu, in ga bo izdelala do konca oktobra. Pogajanja se bodo vršila v Bukarešti.

Novo cementno tovarno pri Splitu bo zgradila skupina splitskih kapitalistov; ustanovna glavnica bo znašala 2 do 5 mil. Din. Nova družba se bo imenovala »Ali-cement«.

Glede podržavljenja sladkornih tovarn poročajo sedaj iz avlentičnega vira, da so te ali podobne vesti brez vsake prave podlage. Na merodajnih meslih v Beogradu se ta misel ni porodila in tudi absolutno ne razmoltrivala.

Proti manufakturni in kolekcijski tvrdki Adolf Strassberger v Varaždinu je bilo otvorjeno prisilno postopanje izven konkurza. Obravnava se bo vršila 29. t. m. Tvrdka ponuja 40 odstotno poravnalno kvoto; plačljivo v letu enega leta.

Konsum vina v Jugoslaviji je padel letos napram lanskemu letu za 50 odstotkov; tako poroča »Privredni pregled«. Kot vzrok prihaja v poštev zvišana cena vina, povzročena po zvišanih državnih in banovinskih davkih, ki ji nakupna moč konsumentov ni kos.

Za jugoslovanske kože divjačine se zanima neka nemška tvrdka, zlasti za lisičje kože. Zavod za pospeševanje zunanje Irgovine daje podrobnejše informacije.

Nemška kovinska industrija poroča o čim dalje večjem odpuščanju delavcev in nastavljenecem, ki znaša 8 do 13 odstotkov skupne vsote.

Batu se je med težko prodajno krizo posrečilo, da je dvignil svojo dnevno produkcijo v Zlinu na 100.000 parov na dan; a to mu ne zadostuje in hoče priti v doglednem času na 200.000 parov na dan.

Konkurzov v Nemčiji je bilo v juliju 977, poravnalnih postopanj 685, v juniju pa 853 in 642.

Poživljenje na bakrenem Irgu. Po veliki baisse je bilo zadnje zboljšanje cen na bakrenem Irgu precej presenetljivo. Vzrok je okolnost, da je bil tako v Ameriki kot v Evropi konsum skoz daljšo dobo zelo rezerviran in so zato njegove zaloge take padle, da ni mogel kriti niti najnujnejše potrebe. Zato je hočeš nočeš moral nekaj kupiti, kar je pognalo cene navzgor. Pripomniti pa moramo, da so svetovne zaloge še zmeraj več kot zadostne, ker dosejajo 600.000 ton.

Budimpeška konfekcijska tvrdka Adolf Eibenschütz je s pasivi v znesku 1.250.000 pengó zašla v plačilne težkoče. Poravnalna kvota bo najbrž 50 odstotna.

Tudi čslov. industrija džute bo kakor nemška vsled prodajne krize produkcijo omejila, in sicer za 30 odstotkov napram lanskemu letu.

Lani izdane izvozne prepovedi za žito na Poljskem je gospodarski odbor poljske vlade sklenil preklicati. Vlada je mnenja, da nudijo sedanje žitne carine poljskemu Irgu zadostno varstvo in da ne potrebuje več izvoznih prepovedi.

Razmerje med ustanovitvami in razpusti tvrdk v Nemčiji se je v juliju bistveno poslabšalo. Število ustanovitev je naraslo napram juniju za 6 odstotkov, število razpustov pa za 11 odstotkov.

Oblok bankovcev v Nemčiji je znašal po zadnjem izkazu Nemške državne banke 4637 milijonov mark, kritje v zlatu in devizah je bilo 62,1 odstotno.

Oblok bankovcev v Avstriji je znašal po zadnjem izkazu Avstrijske Narodne banke nad 1020 milijonov šilingov in je bil krit z 80,3 odstotki.

Ogrski zakon o davčnih olajšavah pri fuzijah denarnih zavodov in industrijskih podjetij je finančni minister glede njegove veljavnosti podaljšal do 1. julija 1931.

Po suši povzročena škoda v U. S. A. je cenjena že na 25 milijard dolarjev.

Priporočajte, prosim, svojim odjemalcem priljubljene

MAGGI^{love} izdelke za juhe.

**Lahka prodaja!
Dober zaslužek!**

Razpečuje v kraljevini Jugoslaviji Fran Ksav. Lešnik, Maribor, Cankarjeva 26

Gospodarska depresija v južno-ameriških državah. Ustanavljanje lastne industrije. — Medsebojno oviranje uvoza.

V Južno ameriških državah vlada brez izjeme občutna gospodarska kriza in to predvsem v Braziliji, Argentini in Uruguayu. Neugodno je tudi vplival borzni polom oktobra meseca v Newyorku. Posebno občutna je kriza v Braziliji, v kateri je bilo opaziti v zadnjih letih močno gospodarsko ekspanzijo. Brazilska vlada je posebno špekulirala s kavo in je zelo spretno izigrala dva najvažnejša finančna faktorja: Združene države in Anglijo, vendar pa ni mogla preprečiti tega, da sta obe te države v odločilnem trenutku odrekli. Toda novo 20-milijonsko posojilo (v angleških funtih) v Londonu dokazuje, da je zaupanje Anglije v Brazilijo še vedno močno in to še celo v trenutku, ko gre za popolno gospodarsko preorientacijo najvažnejšega latinsko-ameriškega naroda.

Nekoliko boljša je situacija v Argentini in Uruguayu. V teh dveh državah so državniški zamudili, da bi dali v prejšnjih letih dobrih žetev in ugodnih cen trdno podlago svoji valutni, kar bi pomenilo za njih trdno oporo za slaba leta. Radi tega danes ne preostaja nič drugega, kakor da kar najbolj mogoče ovirajo import, da tako kompenzirajo zmanjšanje dohodkov eksporta. Kako velik bo izvoz prihodnje leto, se še ne da predvideti. Leta 1929 je argentinski izvoz prekašal uvoz za 124,4 milj. zlatih pezov proti 222,8 milj. pezov leta 1928. Uruguay pa je prvič po letu 1920 imel leta 1929 pasivno trgovsko bilanco in sicer za 2 milj. zlatih pezov, medtem ko je leta 1928 bila trgovska bilanca aktivna še za 7,5 milj. pezov. Kar se tiče izgledov za leto 1930, računa argentinsko poljedeljsko ministrstvo količino pšenice, ki bo pripravljena za izvoz na 1,8 milj. ton, medtem ko je še lansko leto znašal eksport pšenice 6,8 milj. ton. Ugodnejši so izgledi za koruzo, čeravno se ne dajo primerjati z rekordnimi številkami leta 1927. Istočasno pa je razvoj cen na tržiščih za govejo živino vse prej kot zadovoljiv.

Paradokso je pač, da neugodna žetev ne postavi vlad producirajočih držav pred tako resne probleme, kakor hiperprodukcija. V prvem slučaju namreč nosi škodo privatno gospodarstvo, kakor pač gre. V drugem slučaju pa se pričakuje zboljšanje od vlade potom tako zvanih podpornih nakupov (kakor v Argentini in Uruguayu, ali potom predumov kakor v Braziliji). Predpostavka za take operacije je pa verjetnost, da bo do naklonjene ali odnosa predumljene količine pozneje prodane. Ta verjetnost je pa baš v sedanjosti izredno majhna. Kajti v najvažnejših evropskih uvoznih državah, ki so odjemalci južno ameriških držav, skušajo iz najrazličnejših razlogov uvoz njihovega blaga onemogočiti ali vsaj znatno otežkočiti. To stališče zavzema Anglija in sicer iz interesov svojega imperija, ki zahtevajo, da kupuje Anglija predvsem od dominijonov in kolonij, da ti zopet dajo njej prednost pri nakupu industrijskih potrebščin. V Nemčiji pa hočejo omiliti domačo poljedeljsko krizo in hočejo radi težavnih finančnih prilik povišati finančne carine, kakor na primer na kavo, pri čemur je v prvi vrsti prizadeta Brazilija. In podobne so razmere v drugih evropskih državah. Kar se tiče Severne Amerije, je Brazilija s svojo kavo še precej srečna, kajti konsum kave je v Združenih državah neverjetno velik. Toda Uruguay in Argentinijska zadeneta v Združenih državah na močno konkurenco domače pšenice in koruze.

Kako je moglo priti do tako usodnega razvoja za gospodarstvo južno-ameriških držav? Južna Amerika in posebno Argentinijska in zapadna Evropa sta se namreč že dolgo pred svetovno vojno nahajali v epohi močne industrijalizacije, ki jo je bilo treba nadaljevati radi preobljudenosti zlasti v Nemčiji, Belgiji in Angliji. Evropa je računala, in to nekoliko upravičeno, da bodo prekomorski narodi v vedno večji meri kupovali evropske industrijske produkte in jih plačevali s svojimi surovinami. Tóda na mesto tega se ni samo v Južni Ameriki, ampak tudi v Aziji, Avstraliji in Afriki začela ustanavljati lastna industrija, ki je začela delati konkurenco evropski industriji. Združene države Severne Amerike so zaščitile svojo domačo industrijo z neverjetno visokimi carinskimi zidovi. Industrijski razvoj Evrope je radi tega dospel zelo hitro na mrtvo točko, na kateri se ni več moglo misliti, da bi se povečal izvoz, ampak da se zmanjša uvoz. To je današnja situacija, radi katere trpijo tudi take države kot Argentinijska, ki je v nasprotju s svojimi sosedi samo v nezadnji meri podpirala razvoj lastne industrije.

Za evropske države seveda sedanji položaj ni prav nič več bolj razveseljiv kakor za omenjene prekomorske države. Evropski izvozniki so namreč v navedenih treh državah preteklo leto imeli občutne izgube, ker so še pred kratkim solventne tvrdke na splošno presenečenje ustavila plačila. Poleg tega je izvoz radi pritiska gospodarske krize splošno jako nazadoval. Dohodki carinarnice v Buenos Aires so znašali v prvih dveh mesecih letošnjega leta 55,5 milj. papirnatih pezov, medtem ko so še lansko leto ob istem času znašali 62,6 milj. pezov. Brazilski uvoz je padel v zadnjem četrtletju preteklega leta na 20,3 milj. funtov sterlingov, proti 25,4 milj. funtov v zadnjem četrtletju leta 1928. To ne pomeni nič drugega, kakor da oba dela: Južna Amerika, kakor tudi Evropa toliko več izgubita, kolikor bolj rahle so medsebojne gospodarske zveze. Celotne države, kakor Anglija in Združene države, ki jim je mogoče njihov blagovni izvoz nadomestiti z izvozom kapitala, bodo morale tudi ta izvoz vedno bolj omejiti, in sicer v isti meri, v kateri bodo s posojenim denarjem obratujoča podjetja morala omejiti svojo produkcijo radi zmanjšane možnosti izvoza. Radi teh razlogov je Anglija dovolila Argentinijski povišani uvozni kontingent za uvoz zmrznjenega mesa, za kar je pa dobila Anglija primeren kontingent za izvoz svojih izdelkov v Anglijo. To je storila Anglija v kljub pomislekom, ki jih je proti tej koncesiji uveljavljala Avstralija. Tudi Nemčija se pripravlja nato, da sklene take «do ut des» pogodbe z južno ameriški državami. To bo seveda imelo zopet vpliv na evropske agrarne države.

NADALJNE OBRATNE OMEJITVE V AVSTRIJSKI INDUSTRIJI.

Poleg ustavitve obrata v dveh lokomotivnih tovarnah, v tovarni umetne svile v St. Pöltnu in v številnih tekstilnih tovarnah, je bilo ustavljeno v zadnjem času delo še v strojni in armaturni tovarni Bamag-Bütlner. V najbližnjem času računajo s postopnim ustavljenjem dela v štirih tovarnah družbe Vereinigte Stahlwerke. S temi novimi zasloji obratovanja bo zgubilo delo zopet ca. 1500 delavcev.

JESENSKI VELESEJEM V PRAGI.

Traja od 7. do 14. septembra 1930. V tem času je Praga shajališče industrijalcev, trgovcev ter uvoznikov iz vseh delov sveta. Zastopniki več kot 35 držav se redovno shajajo na Prškem velesejmu. Velesejem se vrši v palači, katero označujejo strokovnjaki kot najmodernejšo velesejmsko palačo celega sveta, in na obeh sosednih razstavnih prostorih blizu središča mesta in v neposredni bližini največjega praškega parka. Okoli 3000 razstavljalcev vseh strok predvaja tukaj svoje nove modele, tipe in vzorce. Razen češkoslovaške industrije razstavljajo tudi francoske, ameriške, britanske, nemške, ruske in druge firme. Obiskovalci imajo popust na železnih, kol je še dalje navedeno, in razne druge ugodnosti. Pridite v Prago in obiščite velesejem. — Ob priliki jesenskega velesejma 1930 so podane poleg drugega te ugodnosti: 33% popust na čsl. državnih železnih (podrobnosti vidi v velesejmskih legitimacijah za kupce in razstavljalce), 25% na jugoslovanskih, 25% na avstrijskih, 25% na nemških, 20% na italijanskih, 50% na rumunskih, 50% na grških in 50% na orientalskih (turških) železnih. Nadalje popusti na ladjah jadranske paroplovne družbe. Vse to na velesejmsko legitimacijo. — Stanovanja preskrbi stanovanjska pisarna: Bylová kancelář P. V. V., Praha I, Staroměstská radnice. — Hotelske sobe in privlačna stanovanja. — Mesto vslopnega vizuma velja velesejmska legitimacija, potrjena od konzulata ČSR v Ljubljani.

ZGRADBA PLITVIČKIH JEZER.

O prvem kreditu za izgradbo teh jezer v znesku 100 mil. dinarjev smo že poročali. Gre za zgradbo štirih modernih hotelov in velike električne centrale. Vrbovino in Plitvice bodo zvezali z električno cestno železnico, avtomobilna cesta v Plitvicah bo razširjena in zboljšana, jezera sama bodo popravili za vožnjo z motornimi čolni. Pri teh delih delajo soglasno Irgovsko, poljedeljsko in gradbeno ministrstvo.

Kvalitetna
znamka

Zahtevajte
povsod!

PRIDELEK TOBAKA V ČESKOSLOVASKI.

V Češkoslovaški pridelajo vsako leto za ca. 50 milijonov Kč tobaka. V Slovaški je pridelalo lani 3363 tobačnih pridelovalcev na 4372 hektarih v 62 občinah ca. 7 milijonov kg tobaka. V Karpalski Rusiji pridelujejo tobak v 74 občinah na 3500 hektarih; lanski tamonjšni pridelek je znašal ca. 8 milijonov kg.

NEMŠKI NAKUPI ŽITA V RUMUNJI.

»Frankfurter Zeitung« poroča: Nemški veletrgovci z žitom nakupujejo, kol čujemo, s pomočjo nekega ameriškega podjetja v Brajli žito, ki naj se odpošlje šele v septembru ali oktobru. Ker li nakupi vsled dozdevno majhnega povpraševanja na evropskih in ameriških trgih močno pritiskajo na cene, se trudijo rumunski prodajalci za intervencijo vlade.

Glasovi inozemstva o agrarnem bloku.

IV.

Pod naslovom »Kaj pomeni agrarni blok za avstrijsko gospodarstvo?« piše komorni svetnik dr. E. Gleiringer v »N. W. Tagblatt«-u:

O vzhodnoevropskem agrarnem bloku se je v zadnjih dneh in tednih veliko pisalo. Če pa iščemo meritorično vsebino, moramo ugotoviti, da je o načrtih in namenih interesiranih držav prišlo v javnost le prav malo in da se iz teh poročil ne da napraviti niti približen oris tvorbe, ki naj jo predstavlja ta agrarni blok. Gotovo se zdi, da so popolnoma v zmoti oni opazovalci, ki vidijo v besedi »agrarni blok« nekakšno carinsko ali gospodarsko zvezo agrarnih držav, ki naj bi z vzporednim srednjeevropskim industrijskim zveznim ozemljem stopila v svrhu izmenjave industrijskih in agrarnih produktov v enolno in direktno pogodbeno razmerje. Posvetovanja agrarnih držav so Irgovskopolitično pač zelo velikega pomena, a imajo za cilj najbrž deloma več, deloma manj kot omenjeni projekt. Manj, ker njih začasni cilj pač ni tako daleč postavljen, več, ker se nudi možnost praktičnih zaključkov v nepreveh daljnji bodočnosti.

Preskrba srednjeevropskega ozemlja z importnim žitom je po njegovi provenienci različna. Dočim krije na primer Nemčija svojo potrebo večinoma iz prekomorja in je leta 1929 od 21 milijonov meš. slolov importirane pšenice kupila ca. 19 milijonov v Kanadi, U. S. A. in Argentini, je importirala Avstrija l. 1929 od 2.300.000 meš. slolov pšenice komaj 350.000 slolov iz omenjenih treh držav, dočim je bilo vse drugo vzhodno-evropskega izvora. Iz tega sledi, da agrarne države, kojih akcija ima po vseh poročilih za cilj vse srednjeevropsko ozemlje, te akcije ne bodo zastavile samo tam, kjer gre za zvišanje njih prodaje na stroške prekomorskih dobav, temveč da bodo vključile tudi ono ozemlje, v katerem njih žito še danes dominira in kjer jim je torej samo za to, da dosežejo v bodočnosti boljše cene. Iščejo torej možnost diferenciranja carinskega postopanja pri žitnih importih srednjeevropskih industrijskih držav v svojo korist. Mišljeno je to najbrž tako, da dovolijo industrijske države agrarnim državam za gotove uvozne kontingente znižano carino, ki bi jo mogle agrarne države popolnoma ali skoraj popolnoma lukrirati, ker bi mogle s svojimi cenami ili skoraj do prekomorske importne paritele.

Jasno je, da je za tak dogovor kolektivni korak agrarnih držav popolnoma odveč, ker ga more prav tako dobro ali pa še boljše skleniti vsaka posamezna država. Obstojala bi seveda nevarnost spodbijanja cen med posameznimi državami. Zato moremo misliti, da ima agrarni blok nekako pomen kartela cen in kondicij v svrhu dosege enakih cen in dobavnih pogojev. Za to govori več okolnosti; na primer ta, da hočejo določiti skupne prodajne cene, in pa ta, da hočejo v teku razgovorov povabiti na posvetovanje tudi avstrijske agrarce, z namenom, da le-te pomirijo glede avstrijskega nivoja cen.

Ze sedaj pa moramo poudarjati, da pri tem vprašanju ne gre za čisto agrarno zadevo, ki naj bi jo uredili agrarci sami med seboj. Z vsem poudarkom moramo povedati, da z avstrijskega stališča ni poklicano samo poljedeljsko ministrstvo, da odloča, temveč v prvi vrsti tudi trgovsko ministrstvo, ker je vsa akcija za našo industrijo največjega pomena. Ne da bi naše poljedelstvo bilo oškodovano, more zahtevati naša industrija nujno potrebnih trgovskopolitičnih olajšav kot protiuslugo od strani agrarnih držav za možnosti, ki jim jih nudimo. Iz poročil je tudi razvidno, da se agrarne države

zavedajo, da bodo morale v kompenzaciji za svoje cilje odpreti svoje meje industrijskemu eksportu Srednje Evrope. Dalje moramo tudi pomisliti, da pomeni načrt agrarnih držav za nas veliko zgubo na carini, ki bo zadela najbolj našo industrijo, ker skrbi ona v prvi vrsti za proračun zveze; proračun ostane isti, carina je manjša, industrija mora zato več plačati in je torej le pravično, da pomnoži eksport in da dobi olajšanje v produkcijskih pogojih.

Glede trgovskopolitične možnosti izvedbe projektov mislim, da je veliko vprašanje, če se mora pod vsakim pogojem odpraviti največja ugodnost, in če bi to vendarle moralo biti, bi bila realizacija projekta s tem zelo otežkočena. — Dr. Ociringer razmotriva to vprašanje v podrobnostih, ki nas tu ne zanimajo.

V.

V islem časopisu govori o tem predmetu pod naslovom: »Agrarna antanta in srednjeevropsko gospodarstvo« Fr. Tilgner, predsednik Dunajske zbornice za trgovino, obrt in industrijo:

Konference v Bukarešti in Sinaji sta se lotili pravzaprav onih misli, ki so se pojavile že pri razmotrivanjih Mednarodne Irgovske zbornice v Parizu in Srednjeevropskih gospodarskih zborovanj. Že v Breslau-i se je z vseh strani soglasno ugotovilo, da se more samo v izvedbi misli prednostnega carinskega režima najti izhod iz agrarne krize na eni strani in iz gospodarske krize v Evropi sploh. Jasno je in ne smemo se čuditi, da one evropske države, ki hočejo prodati preveč svojih agrarnih produktov, zastopajo zaenkrat samo one želje, kojih izpolnitev jim je najbolj pri srcu. Tako enostavno pa to ni. Če izgubijo srednjeevropske žitne importne države z odpovedjo na višjo zaščitno carino toliko in toliko dohodkov, s čimer imajo agrarne države vsled večje žitne cene svojo korist, bi morale te države odpreti svoje meje industrijskim produktom držav, ki žito importirajo, in sicer s tem, da se odpovedo dosedani prohibitivni carinski zaščiti.

Ob mnogovrstnosti iz industrijskih držav Srednje Evrope eksportiranih indu-

strijskih predmetov je pa pač nemogoče dobiti tako konštrukcijo, ki se more dobiti pri enolnem množičnem predmetu, kot je žito. Iz tega vidimo, da se more rešitev vprašanja doseči vendarle samo na trgovskopolitičnem polju. V to svrhu je potrebna v prvi vrsti ravno v Avstriji opetovano že več let predlagana nova formulacija o klavzuli največje ugodnosti. Nastopili bo pa treba tudi po kolektivnopogodbenih dogovorih, ker pri takih konštrukcijah dvostranski dogovori ne zadostujejo.

Temeljna misel, izražena v polni jasnosti v Breslau-i, mora biti sledeča: Agrarno vprašanje v Srednji Evropi se da rešiti le tedaj, če se more preveč vzhodnih držav popolnoma prodati v zadostno velikem ozemlju in če preko tega preostane v tem gospodarskem ozemlju še zmeraj velika uvozna potreba. Ta gospodarski kompleks bi ne sprejel samo lasne žitne produkcije, temveč bi imel še zmeraj importno potrebo, ki bi se krila najbrž v prekomorskih državah. Le na ta način bo mogoče v tako velikem gospodarskem okraju držati žitne cene na oni višini, ki zagotovijo poljedelstvu primeren dohodek. Da mora pri tej zagotovitvi poljedelske produkcije v tem gospodarskem kompleksu biti zagotovljena tudi prodaja industrijske produkcije, je tako samoobsebi umevno, da je treba o tem komaj govoriti. Dobro bo imeli ta jasni cilj zmeraj pred očmi, ker nas zapelje stremjenje po stranskih ciljih na napačna pota, ki morejo samo škodovati.

VI.

Rumunski poslanik na Dunaju, dr. Caius Bredeceanu, se je o agrarnem bloku izrazil takole:

Z velikim veseljem sem pozdravil praktično rešitev pogajanj med Jugoslavijo in Rumunijo. Dogovor je bil sklenjen pod pritiskom gospodarske depresije, pod katerim trpi vsa Evropa. Prepričan sem, da bodo življenske potrebe evropskih narodov vodile do nove kristalizacije. Potreba po tvoritvi velikih gospodarskih enot je v teoriji danes splošno priznana, v praksi jo prenesli pa doslej ni nihče upal. Jugos-

lavija in Rumunija sta pa z dogovori v Bukarešti in Sinaji pričeli z novo poljo v mednarodni trgovski politiki. Obe državi upata, da sta ustvarili s tem kristalizacijsko točko za gospodarski kompleks, ki bo, kakor upam, poleg Češkoslovaške in Ogrske obsegal tudi Poljsko, Bolgarijo, Grčijo in Avstrijo. Nova smer se mi zdi karakterizirana po ločitvi od politike največje ugodnosti in po stremljenju, da se ustvarijo velika in prostrana gospodarska ozemlja z vsemi možnostmi, ki so v praksi tako lepo razvile v U. S. A. Upam, da bo ta razvoj dovedel slednjič do Panevrope, in sem prepričan, da bo gospodarska unija vcepila evropskim narodom novo veselje do življenja ter da bo podala široke perspektive gospodarskega, kulturnega in umetnosnega razmaha. Mi Evropejci moramo pozabiti vse, kar nas je doslej ločilo, da nudimo v imenu Evrope človeštvu najlepše in najboljše.

O tehniških posameznostih dogovora med obema državama še ne morem povedati dosi pozitivnega. Po dosedanjih poročilih gre za udeležitev polne carinske unije. Ker takih primerov razen bivše Nemške carinske zveze doslej med večjimi suverenimi državami še ni bilo, so tehniške težkoče vsekakor velike, a ne nepremosljive, ker imata obe državi približno isto strukturo. Glede razdelilve carinskih dohodkov bodo morda koristila izkušnja, ki so jih imeli pri upravi skupnega carinskega ozemlja Avstro-Ogrske.

Če se obema državama posreči dobiti srečno rešitev, bo priključitev drugih držav zelo olajšana. Puslino na stran vprašanje, če bo mogoče dobiti za to kombinacijo tako daleč od Donavske kolline ležeče države kot so Grčija, Poljska in Baltske dežele, a dežele Donavske kolline same so zvezane po tako močni naravnih prometnih žili, kot jo predstavlja Donava, da jim ne bo težko priti do enolne Irgovske politike. Seveda je pa predpogoj ta, da postane Donava res to, kar more biti in kar bi morala biti: glavna prometna žila v Srednji in Jugovzhodni Evropi. To bi imelo za predpogoj opu-

stitev vseh birokratičnih šikan, vseh nepotrebnih carinskih formalnosti, nadlegovanj od strani finančnih organov, kontrol polnih listov itd. na vseh številnih mejah. Na Donavi bi se moral vzpostaviti res prost promet in bi moralo slednjič nehali današnje nevzdržljivo stanje, da je Donava razdeljena v nekaj nacionalnih prometnih ozeemelj — kljub dozdevni internacionalizaciji! Donava bi morala biti prosto morje za vse obrežnike. Potem šele bi mogla vršiti to, za kar je namenjena: biti združljiva vez za narode, ki prebivajo ob njenih bregovih.

V svesti smo si, da je z združitvijo agrarnih držav napravljen šele prvi korak v dalekosežnem stremljenju po združitvah, ki ga imamo pred seboj; a prvi korak je pogosto najtežji in najodločilnejši. Dali smo agrarni politiki enolno smer in po našem zgledu se bodo morale tudi industrijske države nam nasproti organizirati. Vsaka država hoče doseči aktivno Irgovsko bilanco; zato hočemo tudi mi lja prodajati, kjer kupčujemo. Morda se bo dalo to doseči polom kontingentov. Na še bolj naraven način, brez pomožnega sredstva kontingentov, bi se dala doseči taka kooperacija industrijskih in agrarnih držav, kakor je izvajal poslanik Riedl, polom spojitve primerno velikih gospodarskih enot. Poslanik Riedl je to zelo lepo razpravljal že v svojem predavanju v Breslau-i; on ima veliko zaslug, da je teoretično pokazal pot, kako je mogoče priti do sporazuma. Če misli poslanik Riedl iz vzrokov agrarne politike še na večji gospodarski kompleks, kot sem ga navedel jaz, če hoče vplesti v to kombinacijo tudi Nemčijo in celo Francijo, morem samo reči: tem bolje.

Čim več nas je, toliko prej pridemo do cilja, za katerega je vse drugo vendarle samo priprava: do gospodarske združitve Evrope!

Trgovci in industrijci!
Naročajte in podpirajte
»TRGOVSKI LIST«!

Motvoz
Grosuplje

domači slovenski izdelek **Tovarna motvoza in vrvarna d. d.**

Svoji k svojim! **GROSUPLJE pri LJUBLJANI**

- KNJIGOVEZNICA -
K. T. D.
LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

II. NADSTR. NUDI PO IZREDNO NIZKIH CENAH:

BALDA-KONTE

ŠTRACHE

JOURNALE

ŠOLSKE

SVEZKE-MAPE

ODJEMALNE

KNJIZICE

RISALNE

BLOKE

I. T. D.

KUVERTA

DRUŠBA S. O. S.

Tvorilca kuvert in konfekcija papirja

LJUBLJANA

Vošarski pot 1 Karlovska c. 3

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špicerijsko
blago

raznovrstno žganje,
moko in deželne pri-
delke. - Raznovrstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za ka-
veo in mlin za dišave s
električnim obratom.
Ceniki na razpolago!

Knjige, časopise, račune,
vizitke, etikete, memorande,
kuverte, tabele, lepake, naro-
čilnice v blokli s poljubnim
številom listov, cenike in tudi

vse druge
tiskovine
dobavlja
hitro in po
zmernih
cenah

TISKARNA
MERKUR

■■■■■ LJUBLJANA ■■■■■

GREGORČIČEVA 23

TELEFON 2552

Lastna knjigovoznica

Za večja naročila zahte-
vajte proračune!

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiju)

Brzjavke: Kredit Ljubljana — — — — — Telefon šte.: 2040, 2457, 2548; Interurban: 2706, 2808

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, varnodeložila itd.